

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

2	6	5	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	0	7
---	---	---	---

Master of Arts (Economics) 1st Semester
(2122)

INTERNATIONAL ECONOMICS (In all Mediums)

Paper-MAECO - 104

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— (1) This question paper consists of **five** parts. From Part-A attempt **TEN** questions, each carries **2** marks, every answer should not exceed **25 to 30** words.

(2) Attempt **ONE** question each from the other parts, each carries **15** marks.

PART—A

1. (a) Intra-industry trade is possible in which market structure.
- (b) What are the different stages in product cycle ?
- (c) What is meant by retaliation ?
- (d) Give two examples for receipts in balance of payments current account.
- (e) Define Price-specie flow mechanism.

- (f) What is J curve effect ?
- (g) What is the relationship between MPI and foreign trade multiplier ?
- (h) What is meant by impossible trinity in foreign trade ?
- (i) What is meant by derivatives ?
- (j) Name any four major India's imports.
- (k) What is meant by Most Favoured Nations Clause ?
- (l) What is meant by revenue effect of tariff ?
- (m) Expand the abbreviation OPEC.
- (n) What is meant by dirty flow ?
- (o) What is the difference between GDP and GNP in an open economy ?

PART—B

- 2. Explain the modern theory of international trade.
- 3. Explain Ricardo comparative cost advantage trade theory.

PART—C

- 4. Briefly explain tariff and non tariff barriers.
- 5. Critically explain the theory of customs union.

PART—D

6. Explain the merits and demerits of fixed and flexible exchange rates.
7. Explain the mechanisms to adjust disequilibrium in balance of payments.

PART—E

8. Briefly explain about the international monetary system.
9. Explain the functions of IMF. Substantiate your argument, that the "IMF functioning style is not favourable to satisfy the needs of developing nations"

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) इस प्रश्न-पत्र में पाँच भाग हैं। भाग-क में से दस प्रश्नों का प्रयास करें, प्रत्येक के 2 अंक हैं, प्रत्येक का उत्तर 25 से 30 शब्दों से अधिक नहीं होना चाहिए।

(2) दूसरे भागों में से एक-एक प्रश्न का प्रयास करें, प्रत्येक के 15 अंक हैं।

भाग-क

1. (a) कौन-सी बाजार संरचना में इंटर-इंडस्ट्री व्यापार संभव है।
(b) उत्पाद चक्र में विभिन्न चरण क्या हैं ?
(c) प्रतिकार का क्या अर्थ है ?

- (d) चालू खाते के भुगतान संतुलन में प्राप्तियों के लिए दो उदाहरण दें।
- (e) मूल्य किस्म प्रवृत्ति प्रक्रिया को परिभाषित करें।
- (f) J वक्र प्रभाव क्या है ?
- (g) MPI और विदेश व्यापार गुणक के बीच क्या संबंध है ?
- (h) विदेशी व्यापार में असंभव त्रिमूर्ति का क्या अर्थ है ?
- (i) उपबन्धक से क्या तात्पर्य है ?
- (j) भारत के किन्हीं चार प्रमुख आयातों के नाम लिखिए।
- (k) सर्वाधिक पसंदीदा राष्ट्र खंड का क्या अर्थ है ?
- (l) टैरिफ के राजस्व प्रभाव से क्या तात्पर्य है ?
- (m) OPEC का संक्षिप्त रूप से विस्तार करें।
- (n) गंदी प्रवृत्ति का क्या मतलब है ?
- (o) खुली अर्थव्यवस्था में GDP और GNP के बीच क्या अंतर है ?

भाग-ख

2. अंतर्राष्ट्रीय व्यापार के आधुनिक सिद्धांत की व्याख्या कीजिए।
3. रिकार्डो के तुलनात्मक लागत लाभ व्यापार सिद्धांत की व्याख्या करें।

भाग-ग

4. टैरिफ और गैर-टैरिफ बाधाओं को संक्षेप में समझाइए।
5. सीमा शुल्क संघ के सिद्धांत की आलोचनात्मक व्याख्या कीजिए।

भाग-घ

6. स्थिर और लचीली विनिमय दरों के गुणों-अवगुणों की व्याख्या कीजिए।
7. भुगतान के संतुलन में असंतुलन को समायोजित करने के लिए प्रक्रियाओं की व्याख्या करें।

भाग-ड

8. अंतर्राष्ट्रीय मौद्रिक प्रणाली के बारे में संक्षेप में बताएं।
9. IMF के कार्यों की व्याख्या करें। अपने तर्क की पुष्टि करें कि "IMF की कार्यप्रणाली विकासशील देशों की जरूरतों को पूरा करने के लिए अनुकूल नहीं है।"

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ:— (1) ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਭਾਗ ਹਨ। ਭਾਗ-ੳ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਉੱਤਰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(2) ਦੂਜੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੳ

1. (a) ਕਿਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਪਾਰ ਸੰਭਵ ਹੈ ?
- (b) ਉਤਪਾਦ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅ ਕੀ ਹਨ ?

- (c) ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (d) ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਲਈ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।
- (e) ਕੀਮਤ-ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (f) J ਕਰਵ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ ?
- (g) MPI ਅਤੇ ਵਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਗੁਣਕ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ?
- (h) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵ ਤ੍ਰਿਏਕ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
- (i) ਡੈਰੀਵੇਟਿਵਜ਼ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (j) ਭਾਰਤ ਦੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਯਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
- (k) ਮੋਸਟ ਫੇਵਰਡ ਨੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
- (l) ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (m) OPEC ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰੋ।
- (n) bt ਗੰਦੇ ਵਹਾਅ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ? ?
- (o) ਇੱਕ ਖੁੱਲੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ GDP ਅਤੇ GNP ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ?

ਭਾਗ—ਅ

- 2. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- 3. ਰਿਕਾਰਡੋ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਵਪਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ੲ

4. ਟੈਰਿਫ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਟੈਰਿਫ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
5. ਕਸਟਮ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਸ

6. ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਹ

8. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
9. IMF ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ, ਕਿ “IMF ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲੀ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ?”